

Istnieje
od 1965

FORUM

NASTĘPNE
5
LISTOPADA
PIĄTEK
WYDANIE

N A J C I E K A W S Z E H I S T O R I E Ś W I A T A

Trenerzy duszy

nr 22 (22.10–4.11.2021)

Cena 9,90 zł (w tym 8% VAT)

**CO SAMOZWAŃCZY GURU
ROBIĄ W NASZYCH GŁOWACH**

.....
NIE JESTEŚMY HYBRYDAMI!

Bug ich nie zatrzyma

.....
ATAK NA AMAZONIĘ

Kto się boi soi

.....
NAWIJKA

O NAWALNYM

Obywatel

ziom

.....
AKTORKA

W KOSMOSIE

Próżnia zamiast

widowni

.....
NOWA POWIEŚĆ

FRANZENA

„Korekty” do korekty

.....
MISS NAWAHO

Tylko owiec żal...

.....
PTASZEK NA UWIEŻI

Łabędzi śpiew szczygła

.....
KIMCHI U KIMA

Obca w Pjongjangu

.....
PROCES KAWKI

Pij jak Turek

POLITYKA

SALON

NR 08

WNĘTRZA | ARCHITEKTURA | SZTUKA | STYL ŻYCIA

CENA 14,99 zł (w tym 8% VAT) Indeks: 381-055

PIERWSZY
WYWIAD
**PHILIPPE'A
STARCKA**
DLA POLSKIEJ
PRASY

WYDANIE SPECJALNE NR 4/2021

KLIMAT NA ZMIANY:

KONIEC TRENDÓW, KAPITALIZMU I TURYZMU

OD MARKI LOKALNEJ DO GLOBALNEJ *Jak niemiecki design podbił świat*
MIESZKANIE DLA STUDENTA *Czym kuszą prywatne akademiki*

Już w sprzedaży

SALON *Nowe pismo o tym, co nas tworzy*

6 FOKUS

ECHA POLSKIE

- 12 **Klincz na granicy.** Bezwzględna Warszawa, bezradna Bruksela
- 14 **Fenomen Maty.** Głos młodego pokolenia
- 16 **Zostajemy!** Obawy przed polexitem

WYDARZENIA

- 18 **Ano, koniec.** Po wyborach w Czechach

Zamach na przyrodę
Zboże zjada lasy

O TYM MÓWI ŚWIAT

- 20 **Kolej Zbożowa.** Bolsonaro robi „wjazd” do Amazonii

PROFILE

- 24 **O nich się mówi:**
Ian Brackenbury
Channell
Katarzyna Amalia Orańska
Elton John
Larry Miller
Kodo Nishimura

LUDZIE

- 26 **Face.** Hiphopowiec broni Nawalnego
- 28 **Domenico Lucano.** 13 lat więzienia za pomoc uchodźcom?
- 30 **Julia Peresild.** Pierwsza aktorka w kosmosie
- 32 **Jonathan Franzen.** Píše trylogię o Ameryce
- 34 **Abdulrazak Gurnah.** Brytyjskie sumienie z Zanzibaru
- 36 **Noble dla dziennikarzy.** Dmitrij Muratow i Maria Ressa

REPORTAŻ

- 38 **Najpiękniejsza w rezerwacie.** Miss Nawaho ma ręce we krwi
- 42 **Polowanie na szczygła.** Ptaszek mały, ale cenny

w numerze

Troll czy raper?
Więcej niż skandal

14

12

Ziemia niczyja
A ludzie?

Oliwa sprawiedliwa
Italia jakby mniej

28

20

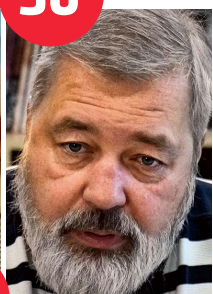
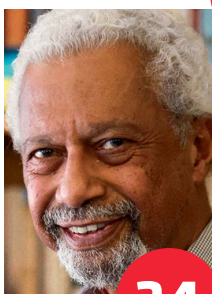
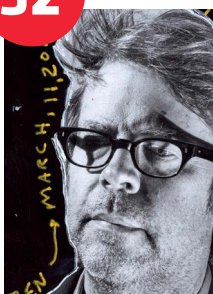

Trauma dzieciństwa?
To u nas rodzinne

32

Bez krawata
Bez kompromisu

36

Z wyspy na Wyspy
Między Anglią a Afryką

34

Na polu walki...
...o fakty

37

42

Ciesz się wolnością!
Jutro będzie lep

44

Nie pogadasz
Co przeżyć w Pjongjangu

Następne
NOWE FORUM
w piątek 5 listopada 2021

Gdy
przyjdzie
hiena...,
... zostaną
kobietami

48

44 **Rosjanka w Pjongjangu.**

To nie jest kraj
dla wolnych ludzi

48 **Gwałt codzienny.**

Piekło dziewcząt z Malawi

FOTOSTORY

50 **Oldtimer dla seniora.**

Właściciel ma 100 lat,
auto – 57.

OBYCZAJE

52 **Moda na coaching.**

Trenerzy czy trenerzy?
Rozwój czy rozwój?

58 **Kawa po turecku.**

Poczuj się sułtanem

62 **Skąd ten aromat?**

Prawda o ambrze
brzydko pachnie

66 **Wąsów nie dorysujesz.**

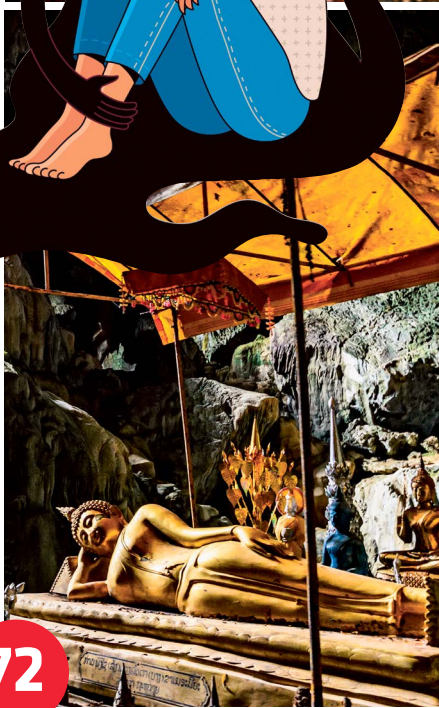
Jak ośmieszyć Łukaszenkę

68 **O Holender!**

Naćpane państwo
przestępcze

Sensu
nie widzą
Tylko ciemność

70

58

→ Czarna jak diabeł
Gorąca jak ogień

62

→ Sekrety ambry
Z jelit dla elit

Kreatywny dysydent
Znowu coś zmalował

66

→ Święty dym
Nad żarem herezji

76

ROZMOWA

70 **Oliver Dierssen.**

Nastoletni samobójcy

KOMPAS

72 **Perła nad Mekongiem.**

Skarby Laosu

HISTORIA

76 **Drzeć czy palić? Dylematy
pierwszych cenzorów**

72

→ Vang Vieng
Budda, skały i adrenalina

80 **MIKROFORUM**

O tych krajach piszemy:

BIAŁORUŚ (s. 12, 66) BRAZYLIA (s. 20) CZECHY (s. 18) FILIPINY (s. 36) FRANCJA (s. 42)
HOLANDIA (s. 68) KOREA PŁN. (s. 44) LAOS (s. 72) LITWA (s. 12) MALAWI (s. 48)
NIEMCY (s. 70) POLSKA (s. 12, 14, 16) ROSJA (s. 26, 30, 36) TANZANIA (s. 34)
TURCJA (s. 58) USA (s. 32, 38, 52) WIELKA BRYTANIA (s. 34, 62) WŁOCHY (s. 28)

..... POSZERZAMY HORYZONTY

TWOJE
pismo o NAUCE

POŻERACZE
PISKŁAJ

BEZCENNE
PÓŁPRZEWODNIKI

EKORASIZM

wiedza i życie

LISTOPAD 2021 nr 11 (1043)
CENA 10,99 zł (w tym 8% VAT)

www.wiz.pl ukazuje się od 1926 roku

WIRUSY
W LUDZKIM
DNA

Nowa
gorączka
ZŁOTA

Mityczny król
ŚLEDZIOWY

NAWIGACJA
w głębokim
kosmosie

PRZYDATNE W SZKOLE

ZABÓJCZA BROŃ CHEMICZNA

MEDYCYNĄ • PSYCHOLOGIA • EKOLOGIA • HISTORIA • NOWE TECHNOLOGIE

Listopadowy numer „Wiedzy i Życia” w kioskach od 27 października!

Prenumerata papierowa i cyfrowa tytułu dostępna na stronie wiz.pl oraz na sklep.polityka.pl/wiz

IZRAEL

Fatamurgana

Ultraortodoksyjny Żyd wsiada do autobusu w pobliżu betonowego muru wzniesionego w celu zabezpieczenia grobu żony patriarchy Jakuba, Racheli w Betlejem na Zachodnim Brzegu Jordanu. To miejsce uchodzi w judaizmie za jedno z najświętszych i stanowi cel wypraw tysięcy pielgrzymów, zwłaszcza kobiet. Jest również ważnym symbolem dla nacjonalistów, ponieważ do czasu okupacji Zachodniego Brzegu Żydzi nie mieli do niego wstępu. Dziś na podobną sytuację narzekają muzułmanie, którzy też uważają grób za miejsce święte, ale nawet go nie widzą zza wysokiej betonowej bariery.

NEPAL

Za jakie grzechy?

Takie widowiskowe obrzędy są częścią finału największego hinduistycznego święta Daśain. Rozpoczyna się ono po zakończeniu zbiorów ryżu, trwa 15 dni, a obchodzone jest głównie w Nepalu i Bhutanie. Dziesiątego dnia świętuje się zwycięstwo bogini Durgi nad demonem Mahiszasurą, który zagrażał wszystkim bogom. W Nepalu szczególnie zagorzali wyznawcy kładą się wówczas na wznak przykryci zapalonymi lampkami oliwnymi (w liczbie od trzech do stu ośmiu) i leżą tak bez ruchu przez wiele godzin na znak poświęcenia dla bogini. Praktyka, której oddają się zarówno dzieci, jak i dorośli, ma przynosić szczęście i oczyszczać z grzechów.

AFGANISTAN

Odwyk pod przymusem

Ci mężczyźni z ogolonymi głowami, którzy nie chcą pokazywać twarzy, to mieszkańcy Kabulu uzależnieni od narkotyków. Zostali zatrzymani przez talibów i siłą dowiezieni do szpitala klinicznego imienia Awicenny. Zdjęcie wykonano, kiedy czekali właśnie dla rozpoczęcie bolesnego 45-dniowego odwyku.

Nie jesteśmy hybrydami!

Kilkudziesięcioro uchodźców utknęło na polsko-białoruskim pasie przygranicznym. I chociaż zmarło już kilka osób, Warszawa w dalszym ciągu odmawia im jakiegokolwiek pomocy.

Przebyła tysiące kilometrów z Syrii przez Liban i Turcję aż na Białoruś, w samolocie, autem, pieszo. Brodziła przez bagna, moczary, spała w lasach. Dwanaście razy Buszra al-Muallem, 48-letnia nauczycielka angielskiego z Homsu, usiłowała przekroczyć polską granicę. Za każdym razem była zatrzymywana przez polskie służby i wysy-

łana z powrotem na Białoruś. Przy trzynastej próbie opuszczają ją siły. Jest wrześniey rano, gdy znowu błądzi po pograniczu. Od wielu tygodni jest już na Białorusi. W Syrii Asada nie chciała pozostać. Od znajomych się dowiedziała, że Białoruś daje wizy turystyczne ludziom z Bliskiego Wschodu.

Alaksandr Łukaszenka traktuje uchodźców jako środek naci-

sku na Unię Europejską. W ostatnich miesiącach wysłał ich tysiące na granice z Litwą i Polską, by wymusić złagodzenie sankcji. Przemysłowcy zapewniają przybyszów z Syrii, Afganistanu i Iraku, że droga do Europy stoi otworem. W rzeczywistości jednak Polska pod rządami Jarosława Kaczyńskiego obstawia się żołnierzami przeciw uchodźcom. Również kobiety, dzieci i ciężko chorzy są odprowadzani od granicy. Na filmiku zamieszczonym przez Muallem na Facebooku widać, jak grupa ludzi na próżno błaga polskich strażników granicznych, aby pomogli przynajmniej jednemu mężczyźnie, który stracił przytomność wskutek szoku cu-

▲ U ŹRÓDEŁ
KRYZYSU leży klęska polityki migracyjnej UE. Zdjęcie z okolic Usnarza Dolnego (po stronie białoruskiej), 29 września br.